

هنجاریابی آزمون هیجان خواهی مثبت و منفی پاناس در دانشجویان

شهره قربان شیرودی^{۱*}، مریم عباس قربانی^۲

(۱) استادیار گروه روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن، تنکابن، ایران

(۲) کارشناس ارشد روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تنکابن، تنکابن، ایران

نویسنده مسئول*: shohrehghorbanshirodi@yahoo.com

تاریخ دریافت مقاله ۹۰/۶/۲۲ آغاز بررسی مقاله ۹۰/۷/۱ تاریخ پذیرش مقاله ۹۰/۱۰/۱۷

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر هنجاریابی، تعیین روایی و پایایی مقیاس هیجان پذیری مثبت و منفی به عنوان یک سازه روان شناختی بر اساس مبانی نظری آن است که متناسب با ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی و اجتماعی جامعه می‌باشد. این پژوهش از نوع توصیفی (اکتشافی) است. جامعه آماری این مطالعه کلیه دانشجویان دوره های کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد غرب مازندران است. بدین منظور در یک بررسی ۴۲۰ نفر از دانشجویان دانشگاه های غرب مازندران به روش تصادفی در پژوهش مشارکت کردند. برای تجزیه و تحلیل سؤالاها از ضریب همبستگی؛ برآورد اعتبار از طریق فرمول ضریب آلفای کرونباخ؛ بررسی روایی از طریق مؤلفه‌های اصلی (PC) و جهت بررسی ساختار ساده پرسشنامه، عاملهای استخراج شده در مرحله نهایی با استفاده از روش چرخش واریماکس و جهت تعیین ساختار تمامی این روشهای آماری با استفاده از کامپیوتر انجام گرفت و سرانجام برای تهیه نرم استاندارد از آزمون Z و T استفاده شد. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی پاناس در بین دانشجویان دانشگاه های آزاد اسلامی غرب استان مازندران از اعتبار و پایایی کافی برخوردار است و می توان گفت که مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی در پژوهش حاضر با در نظر گرفتن مدت اجرا «حداکثر ۱۰ الی ۱۵ دقیقه»، شیوه اجرا «به دو گونه انفرادی و گروهی» و سهولت نمره گذاری که از مهمترین جنبه های عملی بودن تست به حساب می آید، ابزار کاملاً مناسبی برای سنجش مقیاس هیجانپذیری است. به گونه کلی از این وسیله علاوه بر سنجش میزان هیجان خواهی می توان به عنوان ابزاری معتبر و روا برای پژوهشهای روانشناختی، جامعه شناختی و نیز شناخت ویژگیهای شخصیتی افراد در مراکز مشاوره و راهنمایی دانشگاه ها استفاده کرد. نتایج حاصل از تحلیل عاملی نشان داد که این مقیاس دارای شش عامل است.

کلید واژگان: مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی، اعتبار، پایایی.

مقدمه

دو بعد را بهتر مفهومی ساخت بحث و جدال وجود دارد. برخی از پژوهشگران مانند لارسن^۲ و دینر^۳ (۱۹۹۲) و آوریل (۱۹۹۷) این بعدها را فعال سازی با انگیزتگی زیاد تا فعال سازی با انگیزتگی کم قرار می دهند. دامنه ی مطلوب بودن یا ارزش گذاری نیز از مطلوب یا مثبت تا نامطلوب یا منفی گسترش دارد. به هنجار بودن صرفاً

در زبان انگلیسی ۵۵۰ تا ۶۰۰ واژه برای تجربه های هیجانی مختلف وجود دارد (آوریل^۱، ۱۹۷۷)؛ نتایج مطالعه های چند متغیری مفاهیم هیجانی را می توان بر حسب فضای در هم تنیده با دو بعد وسیع توصیف کرد؛ اما، در مورد اینکه چگونه می توان این

^۲-Larsen
^۳-Deiner

^۱-Avril

فقدان نابهنجاری است و لزوماً به معنای خوب زیستن نیست، بلکه زندگی بهینه عناصری دارد که از بهنجاری صرف فراتر است مانند نگرشهای مثبت به خود، رویش و رشد، خود مختاری، شایستگی محیطی، روابط میان فردی مثبت و ادراک دقیق واقعیت (فرانکن، ۱۹۸۸). بهداشت روانی و روانشناسی مثبت گرا حوزه‌هایی از روانشناسی هستند که به این مقوله توجه دارند. در واقع علم سلامت روان با حفظ شیوه‌های بهینه زندگی و بهداشت عاطفی با چهار هدف شکوفایی توان بالقوه، شادکامی، رشد و تحول هماهنگ و زندگی مؤثر و کارآمد آدمی سروکار دارد (راپاپورت، ۱۹۸۹). به طور کلی در اکثر کشورهای جهان جنبش بهداشت روانی و روانشناسی مثبت گرا به عنوان حرکتی تازه‌تر با شعار پیشگیری از نابهنجاری‌های روانی و توسعه جنبه‌های مثبت زندگی در حال توسعه است. برای نمونه فردریکسون (۲۰۰۲) از دانشگاه میشیگان نظریه گسترش- سازندگی خود را بر اساس عواطف مثبت و منفی چون اضطراب و شادکامی مطرح کرده است (متین راد و قربانی، ۱۳۸۳).

هیجان از نظر لغوی به هر تحریک یا اغتشاش در ذهن، احساس، عاطفه و حالت ذهنی قدرتمند یا تهییج شده تلقی می‌گردد (شولتز، ۱۹۹۴). نظریات و تعاریف مهمی در مورد هیجان ارائه شده است؛ تغییرات جسمی مستقیماً به دنبال ادراک یک واقعیت هیجان انگیز حاصل می‌شود و احساسات ما از این تغییرات در حال انجام همان هیجان است (پلاچیک و روبرت، ۱۹۹۴). منتقدین نظریه جیمز می‌گویند دخالت تغییرات فیزیولوژیک در تجربه هیجانی کم و نسبتاً بی اهمیت است (ریو و همکاران، ۱۹۹۹). در نظریه لیپر^۲ (۱۹۷۰) هیجان‌ها با

ایجاد تغییرات فیزیولوژیک و رفتارهای سازمان یافته به فرد کمک می‌کند تا او بتواند در مواقع مورد نیاز به انجام واکنش‌های ضروری مبادرت ورزد (خدایپناهی، ۱۳۷۹). در یک نظریه شناختی (۱۹۷۱) پسخوراند دریافتی مغز از فعالیت فیزیولوژیک یک حالت نامتمایز از انگیزتگی به وجود آمده، اما هیجانی که شخص احساس می‌کند به این بستگی دارد که وی چه برجستگی به این حالت انگیزتگی می‌زند (اتکنیسون و هیلگارد، ۱۳۷۹) واتسون^۳ (۱۹۲۴) هیجان را یک طرح واکنش ارثی می‌داند که متضمن تغییرات زیادی در مکانیسم‌های بدنی به طور کل در سیستم‌های غددی و احشایی به طور خاص می‌باشد (پلاچیک و روبرت، ۱۹۹۴). در نظریه روان تحلیل گری راپاپورت^۴ (۱۹۵۰) امکان توالی هیجان را در نظر نمی‌گیرد و معتقد است وقتی که ادراک روی می‌دهد ممکن است پس از آن هر چیزی اتفاق بیفتد (خدایپناهی، ۱۳۷۹). کانت هیجان را به آبی از مسیر اصلی خود منحرف شده باشد تشبیه نمود (مهرجو، ۱۳۷۹) و زاکرمن^۵ (۱۹۷۹) هیجان را یک صفت ارثی دانسته است. از اوایل دهه ۷۰ زاکرمن پژوهش‌های وسیعی در مورد جنبه‌های محدودی از شخصیت انجام داد، که آن را هیجان خواهی نامید. زاکرمن هیجان خواهی را به عنوان نیاز به احساس‌ها و تجربیات مختلف، جدید، پیچیده و سخت و میل به خطر کردن در زمینه‌های مختلف تعریف می‌کند. تمرکز وی بر هیجان خواهی موجب پژوهش‌های زیادی شده است که آدمیان به دریافت درون داده‌های حسی تازه و متغیر هیجان خواهی، کار وی را در طبقه بندی متفاوتی نسبت به رویکرد رفتاری و یادگیری اجتماعی به شخصیت قرار می‌دهد. در مورد اساس بیولوژیک هیجان خواهی تئوری

⁴ -Rapaport

⁵ -Zackerman

¹ -Fredrickson

² -Lipper

³ -watson

هیجان پذیری مثبت و منفی پاناس در ورزشکاران روایی و پایایی آن محاسبه و مقادیر آن به صورت قابل قبولی ارائه گردید (زوبزا و همکاران، ۲۰۰۱). در بررسی رابطه بین هنجار پذیری مثبت و هنجارپذیری منفی هنگامیکه توسط مقیاس پاناس سنجیده می شوند از هم مستقل می باشند، اما زمانی که با مقیاس دیگر مورد سنجش قرار می گیرند با هم وابستگی دارند (اگولف، ۱۹۹۸). در بررسی اثرات بحرانی نیکوتین بر هیجان پذیری مثبت و منفی کاهش هر دو مؤلفه هیجان پذیری مثبت و منفی نشان داده شد که نرخ این کاهش بسته به میزان نیکوتین مصرفی دارد (کسل و همکاران، ۲۰۰۷). در تحقیقی با استفاده از مقیاس هیجان پذیری مثبت و منفی مشخص شد که استرس های زندگی منجر به بروز هیجان های منفی گردیده و هیجان های منفی منجر به بروز افسردگی خواهد گردید. با این حال رابطه^۱ بین استرس های زندگی و هیجان های مثبت به دست نیامد. چنین به نظر می رسد که سطح نرمالی از هیجان پذیری مثبت می تواند در مقابل استرس های زندگی مقابله کند. استرس های زندگی می توانست شامل حوادث بد (مانند از دست دادن شغل، سانحه رانندگی و ...) و همچنین حوادث خوب (مانند ترقی شغلی و ...) باشد (پاورز و همکاران، ۲۰۰۷).

در تحقیقی مقیاس پاناس با مدل دو عاملی اضطراب (GMS) مقایسه شد که همبستگی بالایی بین هیجان های مثبت و منفی این دو مقیاس به دست آمد (دنولت و وریز، ۲۰۰۶). در تحقیقی با استفاده از مقیاس هیجان پذیری مثبت و منفی پاناس به بررسی آثار عاطفی و روانی فشار ناشی از تلفات و قربانیان حوادث بر روی متخصصان پزشکی قانونی پرداخته و دریافتند که حدود یک سوم از آزمودنی ها در حین حوادث به هیجان های منفی از جمله

های مختلفی مطرح است. آنزیم MAO به عنوان یک تنظیم کننده عمل می کند، که موجب برقراری میزان انتقال دهنده های عصبی شامل نوراپی نفرین، دوپامین و سروتونین و سایر مونوآمین های سیستم اعصاب مرکزی می گردد (پورشهاری، ۱۳۷۷ و زاگرم، ۱۹۹۴) هورمون های گنادی از طریق تأثیر بر آنزیم MAO، هیجان پذیری مغز را تحت تأثیر قرار می دهند (سمیعی، ۱۳۷۸). پژوهش های زیادی هیجان خواهی را به فرآیند های شناختی مثل فکر، ادراک و هوش مربوط دانسته اند (دلور، ۱۳۷۴ و فجی، ۱۹۸۵). مؤلفه های اساسی و اولیه هیجان خواهی شامل هیجان زدگی و ماجراجویی، تجربه جویی، و حساسیت نسبت به یکنواختی است (زاگرم، ۱۹۸۳؛ پیت، ۱۹۸۷؛ کیش، ۱۹۷۲). شدت، تازگی و پیچیدگی همگی خصیصه هایی هستند که در پتانسیل انگیزندگی محرک ها تأثیر می گذارند (زاگرم، ۱۹۷۴ - ۱۹۷۶؛ اسمیت، ۱۹۷۹). علاوه بر شدت، مثبت یا منفی بودن محرک نیز در جذب افراد هیجان خواه تأثیر دارد (بال، ۱۹۸۴؛ بیرس، ۱۹۸۳). هیجان خواهی ارتباط معناداری با ابعاد مختلف شخصیتی دارد (کریگ، ۱۹۸۶ و کاسپی، ۱۹۹۷). تأثیر سن، جنس و تفاوت های نژادی و فرهنگی بر هیجان خواهی مورد توجه محققین است (زاگرم، ۱۹۶۴ - ۱۹۹۱؛ فارلی، ۱۹۶۷).

در دو نمونه مطالعه ی خارجی انجام شده جهت هنجارسازی مقیاس هیجان پذیری مثبت و منفی پاناس^۱ این مقیاس ایزاری مناسب دارای پایایی و روایی مناسب جهت کاربردهای روانسنجی تشخیص داده است (کرافورد و هنری، ۲۰۰۴؛ تراسیانو، ۲۰۰۳). ارتباط قوی بین مؤلفه روانشناختی شخصیت و هیجان های دیده شده است (دیویس و همکاران، ۲۰۰۳). در یک مطالعه هنجاریایی مقیاس

² - Davis and et al

¹ - Panas

احساس درماندگی و غمگینی و زود رنجی دچار می شدند (وب و همکاران، ۲۰۰۲).

در بررسی عملی بودن، اعتبار، روایی و هنجاریابی مقیاس هیجان خواهی زاگرم (با تغییرات بسته به فرهنگ) با توجه به اعتبار و روایی به دست آمده از محاسبات آماری، مقیاس مذکور را با اندکی تغییرات در متن سؤالات که به سبب مطابقت با فرهنگ ایرانی انجام شده بود، هنجاریابی گردید (علیزاده، ۱۳۷۷؛ محوی شیرازی، ۱۳۸۱)؛ و به دنبال آن مطالعاتی جهت ارزیابی سطح تهییج طلبی انجام گرفت (تیموری، ۱۳۸۳؛ سلطانی زاده، ۱۳۸۴). در بررسی هیجان خواهی و پرخاشگری تفاوت معناداری بین میزان هیجان خواهی و پرخاشگری وجود دارد (کجباف و همکاران، ۱۳۸۴).

متأسفانه با وجود چنین حرکت‌های جدیدی در عرصه بهداشت روانی هنوز در کشور ما چنین جنبه‌هایی با وجود نیاز فزاینده مورد توجه قرار نگرفته است. در داخل و خارج از محیط‌های دانشگاهی و کلینیک‌ها بسیاری از مدرسان مدعی آموزش زندگی بهینه و افزایش موفقیت و ... هستند، اما هنوز ابزار معتبری برای سنجش اثربخشی این آموزشها در کشور ساخته نشده است تا معلوم شود که آیا صرف وقت، هزینه و امید بستن به این روشها صحیح است یا باید فکر چاره‌ی دیگری بود. تحقیقات بسیاری برای سنجش بهداشت روانی بسیاری از اقشار جامعه خصوصاً دانش‌آموزان و دانشجویان انجام می‌پذیرد، ولی به ابزارهایی که جنبه‌های زندگی بهینه از جمله هیجان‌ات مثبت و منفی را می‌سنجد مورد توجه قرار نمی‌دهند. به علاوه می‌توان اظهار نمود که برای پژوهش در این زمینه اصلاً ابزار پایا و معتبری وجود ندارد. از سوی دیگر جای ابزارهای پایا و معتبر روانشناختی در کلیه‌ی حوزه‌ها آنقدر روشن است و فواید ابزارهای سنجش روانشناختی

در گُل و هیجان‌ات مثبت و منفی به طور اخص که در مقایسه با سایر ابزارهای سنجش روانی در کشور ما مورد غفلت واقع شده آنقدر واضح است که جایی برای تردید به ضرورت وجود چنین ابزاری باقی‌نمی‌گذارد. موضوع مورد بررسی در این پژوهش عبارت از هنجاریابی، تعیین روایی و پایایی مقیاس هیجان پذیری مثبت و منفی به عنوان یک سازه روان شناختی بر اساس مبانی نظری آن است که متناسب با ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی و اجتماعی جامعه می‌باشد. با توجه به رابطه هیجان پذیری با متغیرهای گوناگون مهمی از جمله جامعه ستیزی، سوء استفاده از مواد، و بزهکاری همچنین ارتباط آن با مواردی چون مشکلات زناشویی و عزت نفس و جایگاه مهار، یافتن ابزار مناسبی جهت سنجش این متغیر از اهمیت بالایی برخوردار است.

سؤال پژوهش

آیا مقیاس هیجان‌پذیری مثبت و منفی پاناس در بین دانشجویان از اعتبار کافی برخوردار است؟

روش پژوهش

این پژوهش از نوع توصیفی (اکتشافی) است. جامعه آماری شامل، کلیه دانشجویان دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد غرب مازندران در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹ بود. نمونه مورد آزمون از میان دانشجویان دوره‌های کارشناسی و کارشناسی ارشد دانشگاه‌های آزاد اسلامی غرب مازندران در رشته‌های گوناگون می‌باشد که برابر ۴۲۰ دانشجو است که به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند و به‌گزینه‌های پرسشنامه مقیاس هیجان‌پذیری مثبت و منفی پاسخ دادند. ابزار پژوهش پرسشنامه ۲۰ سؤالی ۵ گزینه مقیاس

درباره هیجانانگیزان سؤال شد، اعتراف کردند که دقت کافی را به کار نبردند، برخی از این گونه آزمودنی ها در موقعیت مناسب دیگری به سؤالات پاسخ دادند و برخی از آنها از گل نمونه حذف شدند. در نهایت از مجموع ۴۲۰ پرسشنامه توزیع شده، هیچ یک از پرسشنامه ها بی اعتبار تشخیص داده نشده و نهایتاً ۴۲۰ آزمودنی مورد تحلیل قرار گرفتند. پاسخنامه پرسشنامه به صورت ۵ گزینه ای و به هر گزینه آن از ۱ تا ۵ نمره تعلق می گیرد. آزمودنی ها هر سؤال را خوانده و میزان هر یک از هیجان ها را در همان لحظه در طیف ۵ گانه علامت گذاری می کنند. جهت نمره گذاری به سمت افزایش مقدار هیجان است. نمره بالا در این پرسشنامه نشان سطح هیجان بالا و نمره پایین نشان سطح هیجان پایین می باشد. ده گزینه مربوط به هیجانان مثبت و ده گزینه دیگر مربوط به هیجانان منفی می باشد. نمرات مربوط به هیجانان مثبت و منفی را به صورت جداگانه با هم جمع نموده و سپس اختلاف آنها را محاسبه می کنیم تا نمره کلی فرد به دست آید. حداکثر نمره ای که یک فرد می تواند در این آزمون به دست آورد ۵۰ و حداقل آن ۰-۵۰ می باشد (با این فرض که شخصی مثلاً تمام هیجانان مثبت را در بالاترین حد و تمام هیجانان منفی را در کمترین حد انتخاب کند و بر عکس) با توجه به اینکه هدف پژوهش بررسی عملی بودن، اعتبار و روایی و هنجاریابی مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی است از روشهای زیر استفاده شده است: ۱. تجزیه و تحلیل سؤالاتها از طریق قدرت جذب و قدرت تشخیص یعنی همبستگی هر سؤال با نمره کامل مجموعه بیان شده است؛ ۲. برآورد اعتبار از طریق فرمول ضریب آلفای کرونباخ؛ ۳. بررسی روایی از طریق مؤلفه های اصلی (PC) ۴. بررسی ساختار ساده پرسشنامه، عامل های استخراج شده در مرحله نهایی با استفاده از روش چرخش واریماکس، جهت تعیین

هیجانپذیری مثبت و منفی پاناس است؛ در انجام این پژوهش مراحل زیر طی گردیده است: مرحله اول: تهیه پرسشنامه مقیاس هیجان پذیری مثبت و منفی و تهیه فرم تجربی؛ مرحله دوم: فرم تجربی تهیه شده بر روی ۴۲۰ نفر از دانشجویان اجرا شد. پس از جمع آوری داده ها و نمره گذاری پرسشنامه هر آزمون، ضریب پایانی پرسشنامه با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه گردید. مرحله سوم: روایی سازه پرسشنامه (فرم تجربی در اجرای اول) با روش تحلیل عاملی مورد بررسی قرار گرفت. مرحله چهارم: جدول نرم یا هنجار آزمون با استفاده از نمره ی استاندارد Z و T تهیه گردید. انجام تست به صورت منفرد یا گروهی در گروه های ۲ تا ۱۵ نفر انجام پذیرفت. به همین منظور هنگامیکه به آزمودنیها وعده داده می شد که جواب تست به آنها اعلام خواهد گردید، این نکته نیز خاطر نشان می شد که در صورتیکه علاقمند به دریافت جواب تست خود نیستند می توانند نام خود را ننویسند و از تست آنان صرفاً به منظور محاسبات آماری و هنجاری استفاده خواهد شد. همچنین برای آنان توضیح داده می شد که در صورت معتبر شناخته شدن این تست، می توان از آن به عنوان ابزاری برای سنجش هیجان مثبت و منفی در گل کشور استفاده نمود و در پایان از آنان تشکر می شد که با پر کردن این تست، در انجام این مهم سهمی را به عهده خواهند گرفت.

یک شکل معمولی ارزیابی اینکه آیا پاسخنامه به طور تصادفی پاسخ داده شده است یا نه، این است که وقتی به پاسخنامه نگاه می شود به یک سری از سؤالات، پاسخ مشابه داده شود. به عنوان مثال چند آزمودنی به حدود ۱۵ سوال از ۲۰ ماده آزمون پاسخ یکسان "خیلی کم یا هیچ" داده بودند. یا برخی از آزمودنی ها پاسخ نامه را به صورت های هندسی متقارن ضربدر زده بودند که هنگامیکه از آنان

چنانچه در جدول ادیده می شود ضریب اعتبار کل مجموعه ۲۰ سؤال که بر پایه آلفای کرونباخ برآورده گردیده برابر با ۰/۸۷۵ است ملاحظه همبستگی هر سؤال با نمره کل نشان می دهد که سؤالها با کل مقیاس قوی و از لحاظ آماری معنادار است. بنابراین هیچ یک از مجموعه سوالات حذف نمی گردد. و در جدول ۲ بارهای عاملی حاصل از تحلیل مؤلفه های اصلی میزان اشتراک، ارزش ویژه و درصد واریانس محاسبه گردید

ساختار تمامی این روشهای آماری با استفاده از کامپیوتر انجام می گیرد؛ ۵. تهیه نرم استاندارد Z و T.

یافته های پژوهش

اعتباریابی مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی

در این بخش برآورد ضریب اعتبار مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی و سپس پرسشنامه بر پایه های داده های حاصل از پاسخهای آزمودنیها ارایه می گردد.

جدول ۱: مشخصه های آماری و ضریب همبستگی هر سؤال با نمره کل و ضریب آلفا در صورت حذف هر سؤال در مجموع ۲۰ سؤالی

مقیاس هیجان پذیری مثبت و منفی

سؤالات	میانگین	انحراف استاندارد	همبستگی هر سؤال با کل مجموعه	آلفای کرونباخ
۱	۳۴/۷۳	۸۲/۱۹۱	۰/۶۳۲	۰/۸۶۴
۲	۳۴/۸۱	۸۲/۱۳۱	۰/۶۶۲	۰/۸۶۴
۳	۳۴/۵۴	۸۵/۲۲۳	۰/۴۲۲	۰/۸۷۱
۴	۳۴/۸۱	۸۳/۰۲۸	۰/۴۱۰	۰/۸۷۲
۵	۳۴/۷۱	۸۱/۷۸۲	۰/۶۷۴	۰/۸۶۳
۶	۳۴/۱۱	۸۲/۰۳۶	۰/۴۳۰	۰/۸۷۲
۷	۳۴/۸۱	۸۵/۰۳۳	۰/۳۰۴	۰/۸۷۷
۸	۳۴/۷۸	۸۲/۹۵۲	۰/۶۰۸	۰/۸۶۵
۹	۳۴/۵۴	۸۴/۲۶۸	۰/۴۱۶	۰/۸۷۱
۱۰	۳۴/۹۴	۸۴/۱۰۲	۰/۵۳۹	۰/۸۶۸
۱۱	۳۴/۷۴	۸۲/۱۶۸	۰/۶۳۶	۰/۸۶۴
۱۲	۳۴/۴۴	۸۵/۳۳۶	۰/۴۲۶	۰/۸۷۱
۱۳	۳۴/۷۱	۸۱/۷۸۲	۰/۶۳۷	۰/۸۶۴
۱۴	۳۴/۰۸	۸۲/۱۶۱	۰/۳۳۴	۰/۸۷۹
۱۵	۳۴/۶۸	۸۴/۸۵۹	۰/۴۶۲	۰/۸۷۰
۱۶	۳۴/۷۸	۸۴/۲۲۲	۰/۵۱۵	۰/۸۶۸
۱۷	۳۴/۴۸	۸۴/۳۵۵	۰/۵۱۱	۰/۸۶۸
۱۸	۳۵/۰۸	۸۶/۸۳۰	۰/۴۴۱	۰/۸۷۱
۱۹	۳۴/۶۱	۸۶/۱۳۸	۰/۳۶۴	۰/۸۷۳
۲۰	۳۴/۶۸	۸۵/۱۲۶	۰/۴۷۳	۰/۸۷۰

جدول ۲: جدول خلاصه برای نمایش عامل ها (ارزش ویژه، درصد تبیین واریانس، درصد تراکمی)

عامل ها	ارزش ویژه	درصد واریانس	درصد تراکمی
---------	-----------	--------------	-------------

۳۴/۳۹۶	۳۴/۳۹۶	۶/۸۷۹	۱
۵۲/۲۷۶	۱۷/۸۷۹	۳/۵۷۶	۲
۶۱/۳۰۰	۹/۰۲۴	۱/۸۰۵	۳
۶۹/۳۲۶	۸/۰۲۶	۱/۶۰۵	۴
۷۵/۹۷۵	۶/۶۳۱	۱/۳۲۶	۵
۸۱/۲۳۷	۵/۲۸۰	۱/۰۵۶	۶

جدول ۳: بارهای عاملی حاصل از تحلیل مؤلفه های اصلی: میزان اشتراک، ارزش ویژه و درصد واریانس

بار عاملی							گویه
میزان اشتراک	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
۰/۸۹۰					۰/۷۱۲	۰/۵۱۵	۱
۰/۸۹۴						۰/۸۸۱	۲
۰/۹۵۱			۰/۹۵۱				۳
۰/۸۸۳				۰/۳۶۶			۴
۰/۸۳۹			۰/۳۷۰			۰/۷۸۱	۵
۰/۷۳۲					۰/۷۹۲		۶
۰/۹۳۵		۰/۸۵۵		۰/۴۳۴			۷
۰/۶۹۲	۰/۸۲۲					۰/۳۴۴	۸
۰/۷۳۴				۰/۷۸۸			۹
۰/۸۰۰	۰/۶۶۵				۰/۴۷۷		۱۰
۰/۹۰۷					۰/۷۱۱	۰/۵۲۸	۱۱
۰/۸۷۳		۰/۴۹۲		۰/۷۳۷			۱۲
۰/۸۸۹					۰/۴۵۸	۰/۷۹۵	۱۳
۰/۵۸۵	۰/۶۵۷			۰/۶۵۲			۱۴
۰/۷۸۸				۰/۵۱۱	۰/۶۵۵		۱۵
۰/۸۸۵						۰/۹۳۲	۱۶
۰/۹۴۷			۰/۹۱۲				۱۷
۰/۷۲۹	۰/۳۵۶						۱۸
۰/۶۵۰		۰/۶۷۹					۱۹
۰/۶۴۱				۰/۶۸۵		۰/۳۷۷	۲۰
	۱/۰۵۶	۱/۳۲۶	۱/۶۰۵	۱/۸۰۵	۳/۵۷۶	۶/۸۷۹	ارزش ویژه
	۵/۲۸۰	۶/۶۳۱	۸/۰۲۶	۹/۰۲۴	۱۷/۸۷۹	۳۴/۳۹۶	درصد واریانس

جدول ۴: خلاصه گویه ها و بارهای عاملی راه حل ۶ عاملی چرخش یافته متعامد واریماکس

بار عاملی							گویه
۶	۵	۴	۳	۲	۱	میزان اشتراک	
					۰/۹۳۲	۰/۸۸۵	۱۶- مصمم
					۰/۸۸۱	۰/۸۹۴	۲- درمانده
					۰/۷۹۵	۰/۸۸۹	۱۳- شرمنده
					۰/۷۸۱	۰/۸۳۹	۵- قوی
					۰/۵۲۸	۰/۹۰۷	۱۱- زودرنج
					۰/۵۱۵	۰/۸۹۰	۱- علاقمند
					۰/۳۷۷	۰/۶۴۱	۲۰- هراسان
					۰/۳۴۴	۰/۶۹۲	۸- متخاصم
				۰/۷۹۲		۰/۷۳۲	۶- مقصر
				۰/۷۱۲		۰/۸۹۴	۲- درمانده
		۰/۹۰۷		۰/۷۱۱			۱۱- زودرنج
	۰/۷۸۸			۰/۶۵۵			۱۵- عصبی
			۰/۸۰۰		۰/۴۷۷		۱۰- سربلند
	۰/۸۸۹			۰/۴۵۸			۱۳- شرمنده
			۰/۷۸۸				۹- مشتاق
			۰/۷۳۷				۱۲- گوش به زنگ
			۰/۶۸۵				۲۰- هراسان
	۰/۵۸۷		۰/۶۵۲				۱۴- الهام گرفته
	۰/۷۸۸		۰/۵۱۱		۰/۴۳۴		۷- وحشتزده
			۰/۹۳۵				۳- برانگیخته
	۰/۹۴۷						۱۷- آگاه
	۰/۸۳۹						۵- قوی
	۰/۹۳۵	۰/۸۵۵					۷- وحشترده
					۰/۸۱۲		۴- غمگین
	۰/۶۵۰	۰/۶۷۹					۱۹- فعال
	۰/۸۷۳	۰/۴۹۲					۱۲- گوش به زنگ
	۰/۸۲۲					۰/۶۹۲	۸- متخاصم
	۰/۶۶۵					۰/۸۰۰	۱۰- سربلند
	۰/۶۶۵					۰/۵۸۷	۱۴- الهام گرفته
	۰/۳۵۶					۰/۷۲۹	۱۸- وحشتزده و عصبی

جدول ۵: بارهای عاملی حاصل از راه حل ۶ عاملی با چرخش متعامد واریماکس

گوپه	بار عاملی
عامل ۱	
۱۶- مصمم	۰/۹۳۲
۲- درمانده	۰/۸۸۱
۱۳- شرمنده	۰/۷۹۵
۵- قوی	۰/۷۸۱
۱۱- زودرنج	۰/۵۲۸
۱- علاقمند	۰/۵۱۵
۲۰- هراسان	۰/۳۷۷
۸- متخاصم	۰/۳۴۴
عامل ۲	
۶- مقصر	۰/۷۹۲
۲- درمانده	۰/۷۱۲
۱۱- زودرنج	۰/۷۱۱
۱۵- عصبی	۰/۶۵۵
۱۰- سربلند	۰/۴۷۷
۱۳- شرمنده	۰/۴۵۸
عامل ۳	
۹- مشتاق	۰/۷۸۸
۱۲- گوش به زنگ	۰/۷۳۷
۲۰- هراسان	۰/۶۸۵
۱۴- الهام گرفته	۰/۶۵۲
۱۵- عصبی	۰/۵۱۱
۷- وحشتزده	۰/۴۳۴
عامل ۴	
۳- پراکنجسته	۰/۹۵۱
۱۷- آگاه	۰/۹۱۲
۵- قوی	۰/۳۷۰
عامل ۵	
۷- وحشترده	۰/۸۵۵
۴- غمگین	۰/۸۱۲
۱۹- فعال	۰/۶۷۹
۱۲- گوش به زنگ	۰/۴۹۲
عامل ۶	
۸- متخاصم	۰/۸۲۲
۱۰- سربلند	۰/۶۶۵
۱۴- الهام گرفته	۰/۶۵۷
۱۸- وحشترده و عصبی	۰/۳۵۶

جدول ۶: میانگین، انحراف استاندارد، بارهای عاملی چرخش یافته و میزان اشتراک برای گویه های مقیاس هیجان پذیری

بار عاملی									
گو	میانگین	انحراف استاندارد	۱	۲	۳	۴	۵	۶	میزان اشتراک
۱۶	۳۴/۷۸	۸۴/۲۲۲	۰/۹۳۲						۰/۸۸۵
۲	۳۴/۸۱	۸۲/۱۳۱	۰/۸۸۱						۰/۸۹۴
۱۳	۳۴/۷۱	۸۱/۷۸۲	۰/۷۹۵						۰/۸۸۹
۵	۳۴/۷۱	۸۱/۷۸۲	۰/۷۸۱						۰/۸۳۹
۱۱	۳۴/۷۴	۸۲/۱۶۸	۰/۵۲۸						۰/۹۰۷
۱	۳۴/۷۳	۸۲/۱۹۱	۰/۵۱۵						۰/۸۹۰
۲۰	۶۸/۳۴	۸۵/۱۲۶	۰/۳۷۷						۰/۶۴۱
۸	۳۴/۷۸	۸۲/۹۵۲	۰/۳۴۴						۰/۶۹۲
۶	۳۴/۱۱	۸۲/۰۳۶		۰/۷۹۲					۰/۷۳۲
۲	۳۴/۸۱	۸۲/۱۳۱		۰/۷۱۲					۰/۸۹۴
۱۱	۳۴/۷۴	۸۲/۱۶۸		۰/۷۱۱					۰/۹۰۷
۱۵	۳۴/۶۸	۸۴/۸۵۹		۰/۶۵۵					۰/۷۸۸
۱۰	۳۴/۹۴	۸۴/۱۰۲		۰/۴۷۷					۰/۸۰۰
۱۳	۳۴/۷۱	۸۱/۷۸۲		۰/۴۵۸					۰/۸۸۹
۹	۳۴/۵۴	۸۴/۲۶۸	۰/۷۸۸						۰/۷۳۴
۱۲	۳۴/۴۴	۸۵/۳۳۶			۰/۷۳۷				۰/۸۷۳
۲۰	۳۴/۶۸	۸۵/۱۲۶			۰/۶۸۵				۰/۶۴۱
۱۴	۳۴/۰۸	۸۲/۱۶۱			۰/۶۵۲				۰/۵۸۷
۱۵	۳۴/۶۸	۸۴/۸۵۹			۰/۵۱۱				۰/۷۸۸
۷	۳۴/۸۱	۸۵/۰۳۳			۰/۴۳۴				۰/۹۳۵
۳	۳۴/۵۴	۸۵/۲۲۳				۰/۹۵۱			۰/۹۵۱
۱۷	۳۴/۴۸	۸۴/۳۵۵				۰/۹۱۲			۰/۹۴۷
۵	۳۴/۷۱	۸۱/۷۸۲				۰/۳۷۰			۰/۸۳۹
۷	۳۴/۸۱	۸۵/۰۳۳					۰/۸۵۵		۰/۹۳۵
۴	۳۴/۸۱	۸۳/۰۲۸					۰/۸۱۲		۰/۸۸۳
۱۹	۳۴/۶۱	۸۶/۱۳۸					۰/۶۷۹		۰/۶۵۰
۱۲	۳۴/۴۴	۸۵/۳۳۶					۰/۴۹۲		۰/۸۷۳
۸	۳۴/۷۸	۸۲/۹۵۲				۰/۸۲۲	۰/۶۹۲		
۱۰	۳۴/۹۴	۸۴/۱۰۲						۰/۶۶۵	۰/۸۰۰
۱۴	۳۴/۰۸	۸۲/۱۶۱						۰/۶۵۷	۰/۵۸۷
۱۸	۳۵/۰۸	۸۶/۸۳۰						۰/۳۵۶	۰/۷۲۹

برآورد و تهیه نرم

از آنجا که نمره تستها بر حسب واحدهایی بیان می شود که حاصل ویژگیهای اختیاری است، بنابراین نمره های خام قابل تفسیر نیست. برای حل این مشکل نمره ها باید روی یک مقیاس واحد آورده شود تا با یکدیگر قابل مقایسه باشد. از میان انواع گوناگون نرمها دو نرم درصدی و استاندارد به کار گرفته شده است. ستون پنجم جدول ۷ نرم درصدی را نشان می دهد.

نرم های استاندارد، در مقیاس خود فاصله نرمها را بر حسب انحراف استاندارد بیان می کند. برای محاسبه نرمهای استاندارد سه مرحله لازم است سپری شود: ۱- محاسبه میانگین X و انحراف استاندارد S نمره ها؛ ۲- تبدیل نمره های خام به مقیاس انحراف استاندارد و محاسبه نمره های استاندارد Z ، ۳- تبدیل نمره های استاندارد به یک مقیاس قراردادی که از لحاظ دامنه پراکندگی و میانگین مناسب تشخیص داده شود. ستون ششم جدول ۷ نمرات استاندارد شده مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی را بر اساس مقیاس Z نشان می دهد. ضربی که نمره Z را بزرگتر و میزان اعشار آنرا به یک رقم کاهش می دهد $10Z+50$ است نمره t می نامند. ستون هفتم جدول ۷ نمرات استاندارد تست را بر اساس مقیاس t نشان می دهد. ستون دوم میزان فراوانی و ستون سوم فراوانی تراکمی تابع حد وسط و ستون چهارم فراوانی تراکمی تابع کرانه بالایی را نشان می دهد.

نکته دیگر آنکه برای تعیین این مطلب که ابزار سنجش مورد مطالعه و به بیان دقیقتر مجموعه پرسشها از چند عامل معنادار اشباع شده سه شاخص عمده مورد توجه قرار گرفته است: ۱- ارزش ویژه ۲- نسبت واریانس تبیین شده توسط هر عامل و ۳- نمودار چرخش یافته ارزشهای ویژه که $scree$ نامیده می شود. این متغیر را در ارتباط با هم نشان می دهد که در آن معمولاً عاملهای بزرگ در بالا و سایر عوامل ها با شیبی تدریجی در کنار هم نشان داده می شود. اینگونه طرحها که همانند سرایشی دامنه کوه است توسط کتل «۱۹۶۶» $scree$ نامیده شده است. تجربه نشان می دهد که اگر k تعداد عاملهای حقیقی باشد $scree$ در عامل k مشروع می شود. نتایج اولیه تحلیل مؤلفه های اصلی نشان می دهد هیچ یک از سؤالات بار عاملی کمتر از $0/3$ نداشته است. پس هیچ سؤالی از مواد مقیاس حذف نشده است. مشخصه های آماری اولیه که با اجرای تحلیل مؤلفه های اصلی به دست آمد نشان می دهد که ارزش ویژه ۶ عامل بزرگتر از یک است و درصد پوشش واریانس مشترک بین متغیرها برای این ۶ عامل روی هم $81/237$ درصد کل واریانس متغیرها را توجیه می کند. چنانچه بر پایه نتایج حاصل از اجرای تحلیل عاملی و شاخص هایی که بدان اشاره شد از مجموع پرسش ها تعداد ۶ عامل استخراج شود به اندازه $81/237$ درصد کل واریانس تبیین می شود. عامل یکم با ارزش ویژه $6/879$ ، $34/2396$ درصد واریانس کل و در نهایت عامل نهم با ارزش ویژه $1/056$ درصد حدود $5/280$ درصد واریانس کل متغیرها را توجیه می کند لذا ارزشهای ویژه این ۶ عامل را توجیه می کند. ارزشهای ویژه این ۶ عامل، درصد تبیین واریانس و درصد تراکمی هر یک از آنها در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول ۷: توزیع فراوانی و نمره استاندارد (t,z) نمره های مجموعه ۲۰ سوال مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی

نمره خام	فراوانی مطلق	درصد فراوانی	فراوانی تراکمی	درصد فراوانی تراکمی (رتبه درصدی)	Z	T
۲۰	۱۴	۳/۳	۳/۳	۳/۳	-۱/۷۱	۳۳
۲۲	۱۴	۳/۳	۳/۳	۶/۷	-۱/۵۰	۳۵
۲۳	۲۸	۶/۷	۶/۷	۱۳/۳	-۱/۴۰	۳۶
۲۸	۱۴	۳/۳	۳/۳	۱۶/۷	-۰/۸۸	۴۱
۲۹	۵۵	۱۳/۱	۱۳/۱	۲۶/۸	-۰/۷۷	۴۲
۳۱	۱۵	۳/۶	۳/۶	۳۳/۳	-۰/۵۷	۴۴
۳۳	۱۴	۳/۳	۳/۳	۳۶/۷	-۰/۳۶	۴۶
۳۴	۵۶	۱۳/۳۱	۱۳/۳۱	۵۰	-۰/۲۵	۴۷
۳۷	۲۸	۶/۷	۶/۷	۵۶/۷	-۰/۵۴	۵۱
۳۸	۲۷	۶/۴	۶/۴	۶۳/۱	۰/۱۵	۵۲
۳۹	۱۴	۳/۳	۳/۳	۶۶/۴	۰/۲۶	۵۳
۴۰	۱	۰/۲	۰/۲	۶۶/۷	۰/۳۶	۵۴
۴۱	۱۴	۳/۳	۳/۳	۷۰	۰/۴۷	۵۵
۴۲	۲۸	۶/۷	۶/۷	۷۶/۷	۰/۵۷	۵۶
۴۳	۱۴	۳/۳	۳/۳	۸۰	۰/۶۷	۵۷
۴۴	۱۴	۳/۳	۳/۳	۸۳/۳	۰/۷۸	۵۸
۴۶	۱۴	۳/۳	۳/۳	۸۶/۷	۰/۹۹	۶۰
۴۸	۱۴	۳/۳	۳/۳	۹۰	۱/۱۹	۶۲
۵۱	۱۴	۳/۳	۳/۳	۹۳/۳	۱/۵۱	۶۵
۵۷	۱۴	۳/۳	۳/۳	۹۶/۷	۲/۱۳	۷۱
۵۹	۱۴	۳/۳	۳/۳	۱۰۰	۲/۳۴	۷۳
	۴۲۰	۱۰۰	۱۰۰			

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر بر پایه هدف اصلی بررسی اعتبار، روایی و هنجاریابی مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی PANAS اجرا گردید از این طریق می توان علاوه بر یکپارچه ساختن و روشن نمودن جایگاه نظری مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی و نیز میزان نفوذ و اهمیت متغیرهایی که در نظریه های مختلف به عنوان عوامل سازنده آن شناخته شده است، به ابزاری معتبر و روا برای تعیین هیجانپذیری مثبت و منفی دست یافت از این رو بر پایه یک طرح نمونه برداری تصادفی ساده تعداد ۴۲۰ نفر

از دانشجویان غرب مازندران انتخاب شدند. گروه های نمونه از میان ۴ دانشگاه «دانشگاه های آزاد اسلامی چالوس، نوشهر، تنکابن، رامسر» انتخاب شدند. ابزار پژوهش را در حدود ۲۰ پرسشنامه تشکیل می داد بر پایه پنج طبقه «خیلی زیاد، تا اندازه ای، متوسط، کمی، خیلی کم» در مقیاس پنج امتیازی ۱ تا ۵ نمره گذاری گردیده استفاده شده است. اجرای پرسشنامه و گردآوری داده های پژوهش توسط پژوهشگر در هر دانشگاه انجام پذیرفت نتایج حاصل از مرحله اول که در آن فرم ۳۰ سوالی مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی روی ۴۲۰ نفر اجرا گردید نشان

هیجانپذیری مثبت و منفی را با توجه به تئوری و پیشینه های مطالعاتی پوشش می دهد. از این رو می توان به نتایج خالص از اجرای آنها و تعیین میزان هیجانپذیری مثبت و منفی (و به گونه ی کلی روایی ابزار) اطمینان کافی داشت. هدف نهایی پژوهشهای مربوط به استاندارد ساختن تست ها علاوه بر تهیه ابزار معتبر و روا برای اندازه گیری صفت و خصیصه های مکنون فراهم آوردن ضابطه یا معیار یکنواخت عینی و پایایی است که بتواند تعبیر و تفسیر نمره های حاصل از تستها را ممکن سازد. به بیان دیگر، نتیجه نهایی پژوهش به دست آوردن مقیاس یا داده های استاندارد است که وضع نسبی و مرتبه فرد را در یک گروه مرجع مناسب بیان کند و از این طریق چهارچوبی کلی برای مقایسه نمره ها فراهم آورد. در پژوهش حاضر چون ماهیت نمره گذاری پرسشنامه ها را اساساً یک نظام مطلق تشکیل می دهد این مقیاس به دو گونه نرم های درصد و نمره های استاندارد Z و T تهیه شد. با توجه به جداول نرم آن می توان با داشتن میانگین نمره یک پاسخ دهنده مشخص کرد که وی از چند درصد از افراد دیگر از هیجان پذیری بیشتر یا کمتری دارد. در پایان می توان گفت که مقیاس هیجان پذیری مثبت و منفی در پژوهش حاضر با در نظر گرفتن مدت اجرا «حداکثر ۱۰ الی ۱۵ دقیقه»، شیوه اجرا «به دو گونه انفرادی و گروهی» و سهولت نمره گذاری که از مهمترین جنبه های عملی بودن تست به حساب می آید، ابزار کاملاً مناسبی برای سنجش مقیاس هیجان پذیری است. به گونه کلی از این وسیله علاوه بر سنجش میزان هیجان خواهی می توان به عنوان ابزاری معتبر و روا برای پژوهش های روانشناختی، جامعه شناختی و نیز شناخت ویژگی های شخصیتی افراد در مراکز مشاوره و راهنمایی دانشگاه ها استفاده کرد. این یافته مؤید دو نمونه مطالعه ی خارجی انجام شده جهت

داده ضریب اعتبار ابزار که بر پایه فرمول کلی آلفای کرونباخ برآورد گردید ۰/۸۷۵ به دست آمد. بدین ترتیب در جهت تأیید سؤال یکم پژوهش می توان گفت که مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی پاناس در بین دانشجویان دانشگاه های آزاد اسلامی غرب استان مازندران از اعتبار کافی برخوردار است. در مرحله دوم برای اجرای تحلیل مؤلفه های اصلی و شیوه متعامد «چرخش واریماکس» به گونه کلی به علت داشتن بار عاملی معنادار، هیچ یک از سؤالات مجموعه ۲۰ سؤالی حذف نگردید. علاوه بر این برای مشخص شدن ماهیت معامله های استخراج شده و تطبیق آن با تئوریهای هیجانپذیری و پیشینه مطالعاتی، عاملهای شش گانه استخراج شده نامگذاری گردید. در مرحله بعدی برای اجرای تحلیل عاملی با در نظر گرفتن پیشینه نظری مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی شواهد تجربی مربوط به آن یعنی همبستگی بین عوامل سازنده مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی و نیز با توجه به اینکه عاملهای متعامد تصویر ساده و روشنتری از روابط موجود بین ویژگی به دست می دهد از روش متعامد (چرخش واریماکس) برای چرخش عاملها استفاده گردید. نتایج تحلیل مؤلفه های اصلی در مورد مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی بر پایه (۱) مفروضه های تحلیل عاملی، (۲) توجه به درصد تبیین واریانس (۳) شیب نمودار scree که از عامل سوم شروع می شود، تعداد ۶ عامل استخراج گردید. این ۶ عامل برای مقیاس هیجانپذیری مثبت منفی برای عامل اول ۳۴/۳۹۶ و برای عامل دوم ۱۷/۷۸۹ و برای عامل سوم ۹/۰۲۴ و برای عامل چهارم ۸/۰۲۶ و برای عامل پنجم ۶/۶۳۱ و برای عامل ششم ۵/۲۸۰ درصد از واریانس مشترک بین مواد پرسشنامه را تبیین می کند. توجه به عوامل بالا نشان می دهد که پرسشنامه مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی، تقریباً به گونه ای کلی عوامل سازنده

منابع

- هنجارسازی مقیاس هیجان پذیری مثبت و منفی پاناس است که این مقیاس ابزاری مناسب دارای پایایی و روایی مناسب جهت کاربردهای روانسنجی تشخیص داده است (کرافورد و هنری، ۲۰۰۴ و تراسیانو، ۲۰۰۳).
- با توجه به نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر، پیشنهاد می گردد در تحقیقات آینده برای برای سنجش روایی (اعتبار) مقیاس هیجانپذیری مثبت و منفی از روشهای دیگر جمع آوری اطلاعات مانند مصاحبه و یا اندازه گیری های فیزیولوژیکی نظیر تعیین سطوح MAO نیز استفاده گردد تا اطلاعات کاملتر و دقیقتر بدست آید و از آنجائی که این تحقیق بر روی تعدادی از دانشجویان دانشگاههای آزاد اسلامی غرب استان مازندران انجام شده، لذا پیشنهاد می شود افرادی که مایل به تحقیق هستند نمونه مورد نظر را تغییر دهند؛ از آنجایی که قضاوت فرد نسبت به خود به میزان زیادی همخوانی با قضاوتی است که همسالان دارند، لذا قضاوت همسالان مدرک بهتری برای برای اعتبار قضاوتهای خود در مورد هیجانپذیری می باشد، بنابراین پیشنهاد می گردد که در تحقیقات آینده در راستای سنجش هیجانپذیری مثبت و منفی قضاوت همسالان نیز ارزیابی گردد و با توجه به اثبات رابطه میان هیجان جویی و مشکلات زناشویی پیشنهاد می گردد رابطه میزان هیجانپذیری مثبت و منفی با استفاده از مقیاس پاناس با مشکلات زناشویی مورد بررسی قرار گیرد در نهایت توصیه می شود که محیط های اجتماعی افراد هیجان جو به گونه ای باشد که این ویژگی در آنها انطباق یافته و به وسیله انضباط و کنترل تکانه هدایت شده و شکل جامعه پسندانه ای به خود بگیرد.
- اتکنیسون ریتال و هیلگارد، ارنستر. (۱۳۷۹). *زمینه روانشناسی*. جلد اول، ترجمه محمدتقی براهنی، سعید شاملو، نسیان گاهان، یوسف کریمی و کیانوش هاشمیان. تهران. انتشارات رشد.
- پلاچیک، روبرت. (۱۳۷۵). *هیجانها: حقایق، نظریه ها و یک مدل جدید*. ترجمه محمود رمضانزاده. مشهد: آستان قدس رضوی.
- پورشهریاری، حسین. (۱۳۷۷). *بررسی تأثیر میزان هیجانخواهی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.
- تیموری، سعید و نجات، حمید. (۱۳۸۳). *مقایسه میزان تهییج طلبی و مولفه های آن در میان ورزشکاران با افراد غیر ورزشکار*. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد تربیت جام.
- خداپناهی، کریم. (۱۳۷۹). *انگیزش و هیجان*. تهران: انتشارات سمت.
- دلاور، علی. (۱۳۷۴). *مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی*. تهران: رشد.
- ریو، جان مارشال. (۱۳۸۱). *انگیزش و هیجان*. ترجمه: سید یحیی محمدی. انتشارات نشر ویرایش.
- کجباف، محمد باقر؛ رحیمی، فیض ... و احمدی، سید احمد. (۱۳۸۴). *بررسی پرخاشگری و هیجانخواهی نوجوانان و جوانان بعد از تماشای مسابقات فوتبال*. *مجموعه مقالات روانشناسی ورزش، اهواز، صص ۵۵-۷۱*.
- سمیعی، زهره. (۱۳۷۸). *بررسی نقش هیجانخواهی در دقت و پیشرفت تحصیلی دانش آموزان*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس.

Institute-Research-monograph series, Mono 74, 25-36

– Crawford, J.R., Henry, J.D. (2004). The positive and negative affect schedule (PANAS): Construct validity, measurement properties and normative data in a large non-clinical sample. *British journal of clinical psychology*, vol 43(3), 245-265.

– Caspi, A., Begg, D., Dickson, N., Harrington, H, Langley, J., Moffitt, T.E., and Silva, P.A. (1997). “Personality Differences Predict Health-Risk behaviors in Young Adulthood: Evidence from a longitudinal study.” *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, 1052-1063.

– Denollet, J., De Vries, J. (2006). Positive and Negative Affect within the realm of depression, stress and fatigue. *Journal of affective Disorders* 91, 171-180.

– Davis, K.L., Panksepp, J., Norman Sell, L. (2003). *The affective Neuroscience Personality Scales*: Normative Data and Implication. *Neuro- Psychoanalysis*, 5: 57-70

– Egloff, B. (1998). The independence of positive and negative affect depends on the affect measure. *Personality and Individual Differences*, vol(25), 1101-1109.

– Feji, A., Orlebeke, J.F., Gazandam, A and Van zuilen, R. (1985). “*Sensation seeking: Measurement and psychological correlates*” *Biological bases of personality and behavior*, 1, 195-210.

– Farley, F.H. (1967). “*Social desirability and dimensionality in the sensation seeking scale*.” *Acta Psychologica*, 26, 89-96.

– Franken, R.E. (1988). *Sensation seeking, Decision making style and preference for individual responsively person*. *Invalid Diff.* 9, 139-146.

– سلطانی زاده، محمد. (۱۳۸۴). *بررسی رابطه بین لذت*

جسمانی و هیجان طلبی با سلامت ذهن دانشجویان دانشگاه اصفهان. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی. چاپ نشده. دانشگاه اصفهان.

– شولتز، دوان، شولتز، سیدنی آلن. (۱۳۸۳). *نظریه های شخصیت*. ترجمه یوسف کریمی، فرهاد جمهری، سیامک نقش بندی، بهزاد گودرزی، هادی بحیرایی و محمدرضا نیک خواه. تهران: انتشارات ارسباران.

– علیزاده، شهناز. (۱۳۷۷). *ساخت و اعتبار یابی مقیاسی برای سنجش هیجان جویی و بررسی رابطه آن با عملکرد تحصیلی، عزت نفس، جایگاه مهار و الگوی شخصیتی رفتار تیپ الف در دانش آموزان مراکز پیش دانشگاهی اهواز*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه فردوسی مشهد.

– متین راد، مهرداد و قربانی. (۱۳۸۳). *هنجار یابی مقیاس شادکامی آکسفورد*. تازه پژوهشی.

– مهرجو، نرگس. (۱۳۷۹). *چند روش ساده برای مهار هیجان*. نشریه میهن.

– محوی شیرازی، مجید. (۱۳۸۱). *بررسی عملی بودن، اعتبار، روایی و هنجاریابی مقیاس هیجان خواهی زاگرمین*. پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت معلم.

– Ball, I.L. Farnill, D. & Wangeman J.F. (1984). Sex and age differences in sensation seeking: some national comparisons. *British Journal of psychology*, 75, 257-265.

– Biersner, R.J. AND Larocce, J.M (1983). Personality characteristics of us navy divers. *Journal of occupational psychology*, 56(4), 329-334.

– Craig, R. (1986). “The personality structure of heroin addicts”, *National*

forensic odontologists. *Journal of forensic science* , Vol (47) 79-82

– Zucherman, M. (1979). *Sensation-seeking: Beyond to optimal level at arousal*. City: Holls dale N.J. Erlbaum.36,45-50

– Zucherman, M. (1994). “Behavior Experssions and Biosocial Bases of sensation-seeking” *Journal of Personality and soacial psychology*, 24-91.

– Zucherman, M. (1983). “Sensation-seeking and sport” *Journal of personality and individual differences*, 4, 285-293.

– Zucherman, M.(1974). “*The sensation-seeking motive*”. In A.maher(Ed), *Progress in experimental (Personality research (vol.7.)*, New York :Academic press

– Zucherman, M. Schultz, D.P. , and Hopkins .J.R. (1976). “Sensation-seeking and Voluteering for sensory deprivation and hyphosis experiments” *Journal of consulting and clinical psychology*, 31, 358-363.

– Zucherman, M. (1983). “Sensation Seeking and stimulus intensity as modulators of cortical, cardiovascular, and electro dermal response: *across-modality study:person-individ.Diff.vol.q.No.2*, 361-372”

– Zucherman, M. (1964). “Development of sensation-seeking scale.” *Journal of consulting psychology*, 4, 447-482.

– Zucherman, M. (1991). “*Fire robuts questionnaire scale actors of personality without culturl*” *Person.Individ. Diff.* 9, 929-941.

– Zucherman, M. and Exline , R.V. (1991). “*Loving .liking, looking and sensation seeking in unmarried college couples*” . *Person.Individ. Diff.* 12(12) 1283-1292.

– Kish, G.B. (1972). *Correlate of Active passing food preference* , perceptual and motor skills, 31,834-847 .

– Kassel, J.D., Evatt, D.P, Greenstein, J, Yates, M., Veilleux, J. (2007). The acute effects of Nicotine on Positive and Negative Affect in adolescent smokers. *Journal of abnormal psychology*, Vol(116), 543-553.

– Piet, S (1987). “*What motivate stnt man?* “ *Motivation anad Emotion*, 11(2), 195-213.

– Powers, D.V, Cramer, R.j, Grubka, J.M. (2007). Spirituality, life stress and affective well-being. *Journal of psychology and Theology*, 22.

– Rapaport m JI. (1989). *The biology of obsession and compulsion scientific Americal March* , 82-90

– Robzza, C, Bortoli, L ,Nocini, F , Moster ,G.Arslan, C. (2001). Normative and indiosycocratic measure of positive and negative affect (PANAS) in sport. *Psychology of sport and Exercise* , vol(1), 103-116.

– Schultz , D & S.E. (1994). *Theories of Personality* , 5 .

– Smith, (1979). “*Life change, the sensation seeking motive and psychological distress*” *J.Consult. clin. Psychology*, 46, 384-349

– Terracciano, A .(2003). Normative the positive and negative affect scale (PANAS) on the Italian Version. *Personality and incidents on forensic odontologists. Journal of forensic Sience*, Vol (47)79-82.

– Webb. DA,Sweet , D , Pretty , IA (2002) . The emotional and psychological impact of mass casualty incidents on

Quarterly Journal of Educational Psychology

Islamic Azad University Tonekabon Branch

Vol. 2, No. 4, winter 2011, No 8

Journal of Educational
Psychology

Sensation seeking among positive and negative test standardization Panas

Ghorbanshiroudi. Shohreh^{*1}, Abbas Ghorbani. Maryam²

1) Assistant professor, Department of psychology, Islamic Azad University, Tonekabon Branch, Tonekabon, Iran

2) M.A Psychology. IAU Tonekabon Branch. Tonekabon. Iran

*Corresponding author: shohreghorbanshirodi@yahoo.com

Abstract:

The main objective of the present study; Standardization, validity and reliability of the scale, the positive and negative affectivity as a psychological construct based on the theory that fits the cultural and social values and norms of society. The present Study is descriptive (exploratory) Research. The population of all undergraduate and postgraduate students of Islamic Azad University, Mazandaran West. in a study of 420 randomly Mazandaran University of West participated in the study. To examine the correlation analysis Cronbach's alpha coefficient and validity of the formula And validity through principal component (PC) To study the basic structure of the questionnaire, The final stage of the extracted factors using varimax rotation, All these methods for structure determination was performed using the compute;r Finally, Z and T tests were used for standard applications. The results of this study indicate that Sensation Seeking Scale positive and negative Panas Among students of Islamic Azad University West province has adequate validity and reliability Sensation Seeking Scale positive and negative that can be said at present considering the long run"Up to 10 to 15 minutes." Methods "in both solo and group of" ease of scoring the test is considered the most important aspects of practicality; It is quite a good tool for measuring sensation seeking scale. In addition to an overview of the instrument can measure sensation seeking as a valid and reliable instrument for psychological research is, sociological, and of counseling centers and of personality used. The results of the factor analysis indicated that the scale has six operating

Key Words: Positive and Negative Sensation Seeking Scale, Reliability, Reliability.
